

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

спеціальність	не обмежено	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	не обмежено	факультет	економічних відносин та фінансів
освітній рівень	не обмежено	кафедра	економіки та бізнесу

ВИКЛАДАЧ

Смірнова Поліна Василівна

Вища освіта – спеціальність Менеджмент організацій

Науковий ступень – кандидат економічних наук, спеціальність 08.00.04 Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Вчене звання – доцент кафедри економіки підприємств харчування та торгівлі

Досвід роботи – більше 18 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- досвід у консультуванні підприємців м. Харкова щодо економічних питань розвитку підприємницької діяльності в умовах євроінтеграції протягом 2017-2022 рр.;
- співвиконавиця держбюджетних, бюджетних та госпдоговірних НДР;
- співавторка більше 20 тематичних публікацій;
- учасниця наукових і методичних конференцій.

телефон	-	електронна пошта	pvsmirnova7@gmail.com P.Smirnov@btu.kharkov.ua	дистанційна підтримка	Moodle

До викладання дисципліни долучені: -

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	вивчення й осмислення теоретичних положень щодо сутності визначення витрат і результатів виробництва та їх зіставлення між собою, що дає змогу оцінити ефективність роботи підприємства, а також отримання практичних інструментів щодо вирішення конкретних завдань з впровадження та застосування сучасних технологій управління витратами
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота
Специфічні результати	• знати: сутнісну характеристику витрат їх класифікацію та структуру, механізм формування витрат, методи і способи контролю витрат, сутність вітчизняних та зарубіжних систем та методів обліку витрат на виробництво та вміти оцінити їх вплив на управління витратами, сучасні методи діагностики та оптимізації операційної системи підприємства за критерієм витрат; • вміти: стратегічно, тактично та оперативно мислити щодо діяльності підприємства на сучасному ринку; аналізувати, планувати та раціонально використовувати необхідні підприємству ресурси; оцінювати наслідки прийнятих рішень щодо впровадження та застосування сучасних технологій управління витратами; використовувати комплекс економічних знань і сучасних досягнень теорії і практики управління підприємствами, механізм їх розвитку, запобігати кризових явищ та банкрутства, забезпечувати економічну безпеку підприємства; творчо і критично оцінювати діючий економічний механізм сучасного підприємства та приймати обґрунтовані рішення щодо його удосконалення
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 12 годин лекції, 18 годин практичних занять; модульний контроль (2 модулі); підсумковий контроль – залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	вільне зарахування

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

Лекція 1.	Сутність витрат та концептуальні засади управління витратами на підприємстві	Практичне заняття 1	Загальна характеристика витрат	Самостійна робота	Сутність та роль витрат у функціонуванні підприємства
			Формування планових і фактичних витрат на підприємстві		Функціональний аспект системи управління витратами
Лекція 2.	Формування витрат за місцями і центрами відповідальності	Практичне заняття 2	Місця формування витрат і центрів відповідальності		Гнучкий кошторис, формула гнучкого кошторису
		Практичне заняття 3	Кошториси центрів відповідальності та підприємства в цілому		Розподіл витрат допоміжних та обслуговуючих підрозділів при складанні кошторисів
Лекція 3.	Методичні основи обчислення собівартості	Практичне заняття 4	Прогнозування собівартості продукції на етапах її розробки та освоєння виробництва		Особливості калькуляції в одно- і багатопродуктовому виробництві

Модуль 2. ЗМІСТ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

Лекція 4.	Контроль витрат і стимулювання економії ресурсів	Практичне заняття 5	Методи контролю витрат	Самостійна робота	Облік і звітність як елементи контролю витрат
		Практичне заняття 6	Стимулювання економії ресурсів		Форми і джерела матеріального стимулювання зниження рівня витрат
Лекція 5.	Аналіз системи «витрати випуск – прибуток» як інструмент обґрунтування виробничо-збутових рішень	Практичне заняття 7	Аналіз рівноваги та безпеки операційної діяльності		Сутність і передумови аналізу системи «витрати-випуск-прибуток»
		Практичне заняття 8	Залежність прибутку від операційної активності та структури витрат		Операційний леверидж (важіль) і методи обчислення
Лекція 6	Мінімізація витрат на створення і зберігання запасів	Практичне заняття 9	Оцінка руху виробничих запасів та його вплив на собівартість продукції		Сутність системи управління запасами

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література	1. Н.С. Артамонова, М.О. Акулюшина Управління витратами навч. посібник / Н.С. Артамонова, М.О. Акулюшина. – Київ : Видавництво Центр учбової літератури, 2019. – 116 с. 2. Кузьмін О.Є. Управління витратами на підприємствах : навч. посібник / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, У. І. Когут. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 244 с. 3. Данилко В.К. Управління витратами : навч. посібник / В. К. Данилко, О. М. Кушніренко, К. С. Марченко. – К. : Каравела, 2012. – 216 с.	Методичне забезпечення	1. Управління витратами : навч. посіб. / М. В. Чорна, П. В. Смірнова, Р. М. Бугріменко, 2017. – 166 с. 2. Смірнова П.В., Бугріменко Р.М. Управління витратами: конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 051 Економіка ОПІ «Економіка підприємства» [Електронний ресурс] – Х. : ДБТУ, 2024 . – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. 3. Смірнова П.В. Управління витратами: метод. рек. до семінарських та практичних занять для. Харків, 2021. 75 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.